

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 367/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om ersättning som ska betalas till brottsoffer

Till riksdagens talman

I det syfte som nämns i 27 § i riksdagens arbetsordning, har Ni, Ärade talman, översänt till den minister som saken gäller, att besvara riksdagsledamot Eva Biaudets /sfp skriftliga spørgsmål SSS 367/2020 rd:

Vilka åtgärder avser regeringen vidta för att säkerställa att de ersättningar som tilldelas offer för allvarliga brott betalas till sakägaren från den summa som belagts med kvarstad?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Människohandel är ett brott som straffas strängt, där gärningsmannen utnyttjar offrets oförstånd, sårbarhet eller beroende ställning i förhållande till gärningsmannen i syfte att göra honom eller henne föremål för till exempel sexuellt eller arbetsrelaterat utnyttjande. Människohandel är ett allvarligt brott som riktas mot en person, som kränker individens frihet, och ofta även den sexuella självbestämmanderätten och kroppsliga integriteten. Människohandel är också lönsam ekonomisk brottslighet, där vinningen av brott kan vara avsevärd och risken att åka fast är också internationellt sett fortfarande relativt liten.

I regeringsprogrammet för Marins regering har man kommit överens om att förbättra ställningen för människohandelsoffer och effektivisera förverkligandet av straffansvar i människohandelsbrott. Därtill har regeringen fattat beslut om att bereda ett tvärspektoriellt åtgärdsprogram mot människohandel. För beredningen har justitieministeriet tillsatt en arbetsgrupp som består av myndigheter och medborgarorganisationer. Som ordförande för arbetsgruppen fungerar statsrådets samordnare för arbetet mot människohandel.

Enligt kapitel 6 1 § i tvångsmedelslagen (806/2011) får egendom beläggas med kvarstad för att säkerställa betalningen av böter, skadestånd eller gottgörelse som grundar sig på brott eller ett belopp som kan komma att dömas förverkat till staten. Domstolen belägger med kvarstad högst det belopp, som kan antas motsvara böterna, skadeståndet, gottgörelse, förverkande eller samfundsbot. Då tillgångar beläggs med kvarstad avgör utmätningssmannen vilka konkreta tillgångsposter som kommer att omfattas av kvarstaden. Kvarstad av tillgångar ger ingen förmånsrätt vid utmätning.

Kvarstaden av tillgångar kan gälla svarandens alla utmättningsbara tillgångar. Tillgångar som beläggs med kvarstad behöver inte ha något samband med det brott för vilket böter, skadestånd, gottgörelse, förverkande av penningbelopp eller samfundsbot krävs. Kvarstaden av tillgångar har

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 367/2020 rd

en svag ställning i förhållande till utmätning, och det här är motiverat därför att tröskeln för att bevilja kvarstad av tillgångar är låg jämfört med domen. Beakta att den som innehar grunden för utmätning kan vara ett offer för ett tidigare brott eller annan privat borgenär i svag ekonomisk ställning. Förmånsrätt för kvarstad av tillgångar skulle försvaga hens ställning.

Vid utmätning har borgenären inte förmånsrätt jämfört med de andra utmättningsborgenärerna till exempel på grund av att hens fordring är äldst eller att hen varit den första som ansökt om utmätning eller fått utmätningsgrund för sin fordring. Borgenären är inte i prioritet att få fordringen betald från någon av gäldenärens tillgångsposter därför att hen anvisat tillgången för utmätningssmannen för utmätning.

Vid utmätning följs lagen om den ordning i vilken borgenärer ska få betalning (1578/1992). Den centrala principen är borgenärernas lika rätt till betalning. Förmånsrätt har endast noga specificerade fordringar, såsom innehavare av retentionsrätt och fordringar som är underhållsbidrag för barn och är tätt förknippade med barnets basbehov. Ersättning eller annat skadestånd som betalas brottsoffer har inte förmånsrätt i relation till övriga fordringar.

Av nämnda orsaker är det motiverat att försöka förbättra brottsoffrens ställning i första hand på andra sätt än till exempel genom att lagstifta om förmånsrätt för tillgångar som belagts med kvarstad. Skada som orsakats fysiska personer ersätts ur statens medel i enlighet med brottsskadelagen (1204/2005). Ersättning kan fås bland annat för personskada och lidande. Under denna regeringsperiod utreds huruvida brottsskadelagen behöver ändras. Avsikten är att uppgörandet av en bedömningspromemoria om detta ska inledas vid justitieministeriet i år. Brottsoffrens ställning förbättras även på andra sätt, såsom genom bättre stöd för brottsoffer. Också i samband med beredningen av åtgärdsprogrammet mot människohandel är det skäl att beakta ersättningar för människohandelsoffer.

Helsingfors 5.6.2020

Justitieminister Anna-Maja Henriksson